

دفترچه پاسخ

سال یازدهم انسانی

۱۴۰۱ هـ آذر

صفحه	مواد امتحانی	(دیف)
۲	عربی زبان قدران (۲)	۱
۲	ریاضی و آمار (۲)	۲
۳	علوم و فنون ادبی (۲)	۳
۴	تاریخ (۲)	۴
۵	تاریخ (۲) «آشنایی»	۵
۵	جغرافیا (۲)	۶
۶	چالچهشتیاسی (۲)	۷
۷	فلسفه	۸
۷	روان‌شناسی	۹

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقت‌نامه)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۳۳ - تلفن چهار رقمی ۰۲۱-۳۶۳۶۰۰۱۱۶۵

« تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش »

(ولی الله نوروزی، قواعد، صفحه ۱۱۶)

ترجمه عبارت: «دشمنی عاقل از دوستی نادان بهتر است». کلمه «خبر» به همراه حرف جر «من» اسم تفضیل است، ولی در سایر گزینه‌ها «الخیر، خیراً و خیراً» به معنای «خوبی» هستند و اسم تفضیل نمی‌باشند.

(مهدی همایی، قواعد، صفحه ۱۱۶)

«أَحَبُّ» (محبوب‌ترین): مبتدا می‌باشد؛ اگر «أَحَبُّ» باشد فعل است. (أَحَبَّ: دوست دارم)

(میریم آقایاری، قواعد، ترکیبی)

«إِسْمَعُ» فعل امر از باب (افتعال) است نه (استفعال).

یافته و آمار (۲)

(فرشید کریمی، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

ترکیب دو شرطی در صورتی دارای ارزش درست است که دو گزاره هم‌ارز باشند، یعنی هر دو درست یا هر دو نادرست باشند.
تشریف عبارت‌ها

الف و ج: هر دو گزاره نادرست است: در قسمت (الف) $\neg \exists$ است و $\neg (\exists x)(x = y \wedge z = x)$ است. همواره مثبت است و در قسمت (ج) $\neg \forall$ است و $\forall x(x = y \wedge z = x)$ عددی گنج است.

(احسان غنی‌زاده، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

۱۲- گزینه «۳»

p: امروز جمعه است.

q: باران نمی‌بارد. $\neg q$: باران می‌بارد.در نتیجه $p \leftrightarrow q$ ~ برابر است با:

اگر باران می‌بارد، آنگاه امروز جمعه است و بالعکس.

(مهدیس همزه‌ای، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

ابتدا گزاره شرطی را به گزاره فصلی تبدیل می‌کنیم، سپس نقیض آن را به دست می‌آوریم: $\neg(p \Rightarrow q) \equiv \neg(\neg p \vee q) \equiv p \wedge \neg q$

تبدیل شرطی به صلی $\neg(p \wedge \neg q) \equiv \neg p \vee q$

(مهدیس همزه‌ای، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

۱۴- گزینه «۳»

$$\begin{array}{c} p \mid q \mid \neg q \mid r \mid p \Rightarrow q \mid (p \Rightarrow q) \wedge r \mid \neg q \Leftrightarrow p \mid p \Leftrightarrow q \\ \hline \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \end{array}$$

(۱)

$$\begin{array}{c} q \Rightarrow p \mid (q \Rightarrow p) \wedge q \mid (\neg q \Leftrightarrow p) \wedge r \mid (p \Leftrightarrow q) \vee q \\ \hline \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \end{array}$$

(۲) (۳) (۴)

پس تنها گزاره r \wedge $\neg q$ درست است.

(مهدیس همزه‌ای، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

۱۵- گزینه «۴»

گزینه «۴» نادرست است، زیرا:

$(p \Leftrightarrow q) \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$ تشریف گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: قانون تبدیل ترکیب شرطی به فصلی است و درست است.

گزینه «۲»: درست است:

دموگان

$\sim(p \Rightarrow q) \equiv \sim(\neg p \vee q) \equiv p \wedge \neg q$

گزینه «۳»: طبق قانون دموگان داریم:

$\sim(p \vee \neg q) \equiv \sim p \wedge \sim(\neg q) \equiv \sim p \wedge q$

عربی (بان قرآن (۲)

۱- گزینه «۱»

(قالم مشیرپناهی، ترجمه، صفحه ۱۹) «مرّ عیشی (ماضی مجهول): زندگی ام تلخ شده است («زندگی بر من» در گزینه‌های «۲» و «۴» نادرست است. «چقدر» در گزینه «۴» اضافی است). / «هجرنی»: من را ترک کرده‌ام، از من دوری کرده‌ام («ترک کرده‌ام» در گزینه «۳» نادرست است). / «أَبْيَتِي»: دوستانم (در گزینه «۴» ضمیر آن ترجمه نشده است). / «أَرْجُو»: امیدوارم («امید است که» در گزینه «۳» نادرست است). / «أَنْ يَرْجِعوا إِلَيْهِ»: نزد من مراجعت کنند

۲- گزینه «۴»

(قالم مشیرپناهی، ترجمه، ترکیبی) «بُؤكَد»: تأکید می‌کند («بِر این تأکید دارد» در گزینه «۱» و «تأکید دارد» در گزینه «۳» نادرست هستند). / «فَى ملْعَاتِهِ»: در ملعاتش (در گزینه «۲»، «ایات» نادرست است). / «أَنَّ الشَّيْبَانَ الْذِيْنَ»: که جوانانی که («که جوانان باید» در گزینه «۱» و «جوانی که» در گزینه «۳» نادرست هستند). / «يُرِيدُون»: می‌خواهند (در گزینه «۱» ترجمه نشده است. «خواهان» و «می‌خواهند» در گزینه «۲» و «۳» نادرست هستند). / «أَنْ يَصْلُوا إِلَيْهِ...»: که به... برسند («تا بتوانند... برسند» در گزینه «۱»، «رسیدن به» در گزینه «۲» و «به... برسد» در گزینه «۳» نادرست هستند). / «أَعْلَى الدَّرَجَاتِ»: بالاترین درجات («درجه‌های والا» در گزینه «۲» نادرست است). / «عَلَيْهِمْ أَنْ يَسِيرُو»: باید قدم بگذارند، باید قدم بردارند («گام بردارد» در گزینه «۳» نادرست است).

۳- گزینه «۳»

(منیشه فسرسوی، ترجمه، ترکیبی) گزینه «۱»: ترجمه صحیح عبارت: به دشمن تلخی شکست را می‌چشانیم زیرا او می‌خواهد که زندگی مان را تلخ کند.
گزینه «۲»: ترجمه صحیح عبارت: اینکه به نمونه‌هایی ازشعار آمیخته به زبان عربی اشاره می‌کنیم.
گزینه «۴»: ترجمه صحیح عبارت: ازان‌ترین پراهنه‌ای زنانه را از آن مغایزه خردید و فروشنده‌اش به انصاف مشهور است.

۴- گزینه «۴»

(منیشه فسرسوی، ترجمه، صفحه ۱۱) ترجمه صحیح عبارت: «و بدان که تو، پروردگارت را فقط با صبر و برداشی در مقابل دشنامگ راضی می‌کنی». **تکات مضم درسی:** به حرکت فتحه در (ریه) دقت کنید، زیرا باید به صورت مفعولی ترجمه شود.

۵- گزینه «۲»

(علیرضا قلی‌زاده، لغت، ترکیبی) **البر:** بیان، الإحسان: نیکی «متراوف نیستند». **علم:** یاد داد، تعلم: یاد گرفت «متراوف نیستند.

۶- گزینه «۱»

(علیرضا قلی‌زاده، لغت و مفهوم، صفحه ۱۵) «این قیمت‌ها برای لباس زنانه گران است. آیا از این ازان‌تر دارید!؟»

۷- گزینه «۳»

(ولی الله نوروزی، لغت و مفهوم، صفحه ۱۱) ترجمه گزینه «۳»: «حیوانی است که برای باربردن و سواری به کار برده می‌شود». **کلمه «الذئب» (گرگ) غلط است و کلمه «الحمار» (الاغ) به جای آن درست است.**

۲۲- گزینه «۱» (فاطمه ایلخانی، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

صورت سؤال برابری دو عبارت را با هم بیان می کند، یعنی برابری «سه برابر تفاضل عددی از ثلث آن عدد» با «مجدور معکوس آن عدد» پس ما این دو گزاره را با نام ریاضی می نویسیم. اگر عدد مورد نظر را x در نظر بگیریم داریم:

$$\frac{3}{x} - x = \frac{1}{x}$$

۲۳- گزینه «۱» (سامان اسپهرو، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

فقط در گزینه «۱» اشتباه شده است و نماد ریاضی آن باید به صورت زیر باشد:

$$\sqrt[3]{x} = \frac{x}{5}$$

۲۴- گزینه «۳» (امیر زر اندروز، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

نماد ریاضی گزینه «۳» به صورت زیر است:

$$x^2 + x^3 = 4 \times \frac{x}{3}$$

در بقیه گزینه ها، نمادهای ریاضی مربوط به گزاره های فارسی، همگی درست نوشته شده اند.

۲۵- گزینه «۴» (امیر زر اندروز، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

بررسی گزینه (۱): اگر دو طرف نامساوی در یک عدد منفی ضرب شوند، جهت نامساوی باید تغییر کند.

بررسی گزینه (۲): معادله $= 0 + 100 = 0$ $x^2 + 100 = 0$ جواب ندارد، زیرا $x^2 = -100$ و نمی توانیم از عدد (-100) جذر بگیریم.

بررسی گزینه (۳): اگر مقدار ثابتی را به دو طرف نامساوی اضافه کنیم، جهت نامساوی عوض نخواهد شد.

$$a > b \Rightarrow a - 4 > b - 4$$

بررسی گزینه (۴): این تساوی درست است، زیرا:

$$\sqrt{x^2 + 6x + 9} = \sqrt{(x+3)^2} = |x+3|$$

می دانیم اگر توان و فرجه، زوج باشند و با هم خط بخورند (ساده شوند) عبارت زیر رادیکال با قدر مطلق خارج می شود.

۲۶- گزینه «۱» (سامان اسپهرو، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

این استدلال، مغالطه است چون به شکل زیر است:

$$\begin{aligned} \text{مقدمه ۱: } & \text{اگر } p \text{ آنگاه} \\ \text{مقدمه ۲: } & q \\ \therefore & p \end{aligned}$$

اگر چه می دانیم نتیجه این مغالطه درست است. و چهارضلعی ABCD مستطیل است ولی روش آن نادرست است.

۲۷- گزینه «۲» (مهریس مفزا، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

اگر p و q دو گزاره باشند، قیاس استثنایی را می توان به صورت زیر نشان داد:

$$\begin{aligned} p &\Rightarrow q \\ \frac{p}{\therefore q} &\therefore \text{نماد نتیجه} \end{aligned}$$

۲۸- گزینه «۴» (فرشید کریمی، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

$$p \Rightarrow q$$

قیاس استثنایی به صورت، $\frac{p}{q}$ است. اگر عبارت هوا خوب باشد را p و فوتیال

$$p \Rightarrow q$$

بازی کردن را q در نظر بگیریم، بنابراین استدلال $\frac{q}{p}$ مغالطه است. روش به کار

رفته در مغالطه نادرست است ولی نتیجه این استدلال ممکن است درست باشد.

۱۶- گزینه «۴» (امیر معموریان، گزاره ها و ترکیب گزاره ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

چون ارزش ترکیب فصلی p و $(p \Leftrightarrow q)$ نادرست است، پس باید هم ارزش p

نادرست باشد و هم ارزش $(p \Leftrightarrow q)$. برای آن که ارزش $q \sim$ نیز نادرست شود، باید $q \sim$ درست باشد، یعنی ارزش q نادرست باشد.

۱۷- گزینه «۲» (امیر معموریان، گزاره ها و ترکیب گزاره ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

ارزش گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ زمانی درست است که یکی از سه حالت زیر برقرار باشد:

$$\begin{array}{ll} p: \text{درست}, q: \text{درست} & p \Rightarrow q \equiv T \Rightarrow p: \text{درست}, q: \text{نادرست} \\ p: \text{درست}, q: \text{نادرست} & p: \text{nادرست}, q: \text{نادرست} \end{array}$$

حال با استفاده از جدول زیر، ارزش گزاره های از گزینه های این باییم:

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$	$p \wedge q$	$(p \wedge q) \Leftrightarrow p$	$p \Leftrightarrow q$
T	T	T	T	T	T	T
F	T	T	F	F	T	F
F	F	T	F	F	T	T

(۱) (۲)

$(p \Leftrightarrow q) \vee p$	$p \vee q$	$(p \vee q) \Leftrightarrow (p \wedge q)$
T	T	T
F	T	F
T	F	T

(۳) (۴)

همانطور که از جدول مشاهده می کنید، تنها ارزش گزاره گزینه «۲» همواره درست است.

۱۸- گزینه «۴» (احسان غنیزاده، گزاره ها و ترکیب گزاره ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

جدول ارزشی گزاره را رسم می کنیم:

p	q	$\neg p$	$\neg q$	$\neg p \Rightarrow q$	$(p \wedge q) \Rightarrow (p \wedge q)$	$(\neg p \Rightarrow q) \vee (p \wedge q)$	A
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵

۱۹- گزینه «۳» (امیر معموریان، گزاره ها و ترکیب گزاره ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

گواه $p \Leftrightarrow q$ نادرست است، پس p و q ~ ارزش مخالف هم دارند. یعنی p و q هم ارزش ناند.

گواه $r \Leftrightarrow s$ درست است. پس r و s هم ارزش ناند.

در نتیجه p و q و r هم ارزش ناند.

در بین گزینه ها، تنها ارزش گزینه «۳» نادرست است.

۲۰- گزینه «۲» (امیر معموریان، گزاره ها و ترکیب گزاره ها، صفحه ۸ تا ۱۱)

ارزش ترکیب شرطی، زمانی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد. مقدم، ترکیب عطفی دو گزاره است و برای آن که درست باشد، باید هر دو درست باشند. یعنی $\neg p$ و $\neg q$ نادرست است و چون $(\neg p \Rightarrow q) \sim (\neg p \wedge q)$ درست است. ارزش تالی $p \wedge q$ در این حالت نادرست باشد. در نتیجه $p \wedge q$ درست است. از آنجا که ارزش p درست است، پس باید r نادرست باشد.

۲۱- گزینه «۲» (فرشید کریمی، استدلال ریاضی، صفحه ۱۲ و ۱۳)

اگر آن عدد را x در نظر بگیریم، جذر آن عدد برابر \sqrt{x} و مربع نصف آن عدد $\frac{1}{4}$ و معکوس آن $\frac{1}{x}$ است و عبارت به صورت زیر می شود:

$$\frac{x}{4} - \sqrt{x} > \frac{1}{x}$$

(محمد نورانی، تشبیه، صفحه ۲۹)

۳۵- گزینه «۴»

- (الف) دو تن مانند پسته در پوست
 (ج) مانند سعدی جامه درید ...
 (د) هر کس مانند شمع در نظر شاهدی است ...

(اعظم نوری نیا، تشبیه، صفحه ۲۶ و ۲۷)

۳۶- گزینه «۱»

- در بیت این گزینه، سه تشبیه به کار رفته است: مغرب زوال، آفتاب شرم، مشرق می
تشبیه در گزینه‌های دیگر:
 گزینه «۲»: سیلاب فتنه، بوتان عقل
 گزینه «۳»: عقل [مانند] شیرست و باده گلنگ [مانند] آتش است.
 گزینه «۴»: مانند آفتاب بیرون می‌آید.

(اعظم نوری نیا، تشبیه، صفحه ۲۸ و ۲۷)

۳۷- گزینه «۴»

- [تو]: مشبه/ ابر؛ مشبه/ صفت: ادات تشبیه/ اشک ریختن؛ وجه شبه
تشریف گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ما (مشبه/ سیو) مشبه/ گو: مشبه/ جو: ادات تشبیه/ به سر دوان بودن؛ وجه شبه
 گزینه «۲»: [اما]: مشبه/ گو: مشبه/ جو: ادات تشبیه/ به سر دوان بودن؛ وجه شبه
 گزینه «۳»: عارض: مشبه/ لاله: مشبه به (عشق، به ماه رخان، چهره‌ای چون لاه داد).

(اعظم نوری نیا، سبک عراقی، صفحه ۳۷)

۳۸- گزینه «۱»

شاعر، در بیت این گزینه، عاشق بودن را تعریف کرده است. او معتقد است عاشقی یعنی زندگی بدون دل و جان زیستن (کنایه از ترک تعلقات) و باختن جان و دل در راه معشوق. در سایر گزینه‌ها، شاعر از هجران و دوری از یار گله و شکایت می‌کند.

(سعید بهغیری، مفهوم، ترکیب)

۳۹- گزینه «۲»**تشریف دیگر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: غیبت توانگران و صاحبان مقام (در پوستین کسی افتادن: کنایه از غیبت کردن)
 گزینه «۳»: درمانده، حال درماندهان را درمی‌یابد.
 گزینه «۴»: لذوم داشتن نیت یاک در عبادت

(اخشنین کیانی، مفهوم، ترکیب)

۴۰- گزینه «۳»

ایات «۱»، «۲» و «۴» درباره مفهوم «پنهان نماندن عشق» است.
 در گزینه «۳»: شاعر معتقد است وقتی که عاشق شد از سایر آیین‌ها، رهایی یافت مثل زمانی که خورشید طلوع می‌کند و ستاره‌ها پنهان می‌شوند.

تاریخ (۱۲)

(پهلویان، اسلام در مکه، صفحه ۲۱)

۴۱- گزینه «۲»

مطالعات مورخان و کاوش‌های باستان‌شناسان در سده‌های ۱۹ و ۲۰ م نشان می‌دهد که پیش از میلاد حضرت عیسی (ع)، فرهنگ و تمدن مهمی در سرزمین یمن واقع در جنوب شبه جزیره عربستان وجود داشته است. اعراب خود را به دو دسته قحطانی (جنوبی) و عدنانی (شمالی) منسوب می‌کردند. ساکنان عربستان در دوران پیش از اسلام به داشتن برخی خصلت‌های اخلاقی مانند مهمان‌نوایی، شجاعت، سخاوت، مروت و استقامت در برابر سختی‌های زندگی معروف بودند. از جمله شاخص ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای، افتخار به حسب و نسب، احترام به روابط خونی و خویشاوندی، اطاعت بی‌چون و چرا از رئیس یا شیخ قبیله و پشتیبانی بی‌قید و شرط از افراد قبیله در هر شرایطی بود.

(پهلویان، اسلام در مکه، صفحه ۲۲)

۴۲- گزینه «۴»

وضعیت اقتصادی شبه جزیره عربستان به شدت متأثر از موقعیت جغرافیایی و شرایط طبیعی و اقلیمی آن بود و بر جسته ترین دستاوردهای فرهنگی مردم عرب در دوران جاهلیت، شعر و شاعری بود.

(امیر معموریان، استدلال ریاضی، صفحه ۱۸ تا ۲۰)

در مرحله ۲، دلتا به صورت زیر به دست می‌آید:

$$\Delta = 4^2 - 4(-1) - 16 - 24 = -8$$

(امیر زراندوز، استدلال ریاضی، صفحه ۱۸ تا ۲۰)

گزینه «۱»: در کسر $\frac{5x - 2y}{10}$ نمی‌توانیم عدد ۱۰ را با ۲ و ۵ ساده کنیم، چون بین

۵x و ۲y علامت ضرب وجود ندارد.

گزینه «۲»: فقط اگر k عددی مثبت باشد، می‌توانیم از x > ky عبارت kx < ky را نتیجه بگیریم، ولی اگر k منفی باشد، آن‌گاه از y > x نتیجه می‌گیریم که kx < ky.

گزینه «۳»: حل صحیح معادله داده شده به صورت زیر است:

$$(x - 5)(x - 8) = 3(x - 5) - 3(x - 5) = 0$$

$$\begin{cases} x - 5 = 0 \Rightarrow x = 5 \\ (x - 5)(x - 8 - 3) = 0 \Rightarrow x - 11 = 0 \Rightarrow x = 11 \end{cases}$$

پس معادله ۲ جواب دارد نه یک جواب.

گزینه «۴»: اگر مساحت دایرة اولیه و مساحت دایرة جدید را به ترتیب با S و S' نمایش دهیم، آن‌گاه خواهیم داشت:

$$S = \pi r^2$$

$$S' = \pi r'^2 = \pi(2r)^2 = 9\pi r^2 = 9S$$

علوم و فنون ادبی (۲)**۳۱- گزینه «۱»**

(سعید بهغیری، سبک عراقی، صفحه ۳۷ و ۳۸)

ویژگی‌های فکری «باور به قضا و قدر» که مربوط به سبک عراقی است، در این بیت وجود دارد.

ویژگی فکری دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وجود روحیه حماسی

گزینه «۳»: زمینی بودن معشوق

گزینه «۴»: واقع گرایی یا توجه به دنیا ییرون

۳۲- گزینه «۴»

(محمد نورانی، سبک عراقی، صفحه ۳۷ و ۳۸)

بیت این گزینه، مربوط به سبک خراسانی است و تشبیه شی در آن به کار رفته است.

در ضمن، واقع گرایی یا توجه به دنیا ییرون نیز در آن به دیده می‌شود.

متناهی مربوط به سبک عراقی در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بی‌اعتباری و ناپایداری دنیا

گزینه «۲»: پرهیز از زهد ریایی

گزینه «۳»: ستایش عشق و برتری عشق بر عقل

۳۳- گزینه «۱»

(اعظم نوری نیا، تشبیه، ترکیب)

چگر من سراب شد: تشبیه/ سراب و سیراب: جناس

تشریف گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ترصیع ندارد. / مخاطب قوار گرفتن باد: تشخیص

گزینه «۳»: عزیز و خوار: تضاد/ تلمیح ندارد.

گزینه «۴»: موازن ندارد. / سلیمان چون سلمان: تشبیه

۳۴- گزینه «۴»

(اعظم نوری نیا، تشبیه، صفحه ۲۹)

در بیت این گزینه، تشبیه گسترده وجود دارد: تشبیه ابرو به کمان و قد به تیر

تشبیه فشرده در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: می‌حسن/ می‌سودا

گزینه «۲»: هر تار مویت [چون] شب یلداست.

گزینه «۳»: خزینه دل

۵۴- گزینه «۴» کتاب یامع، اسلام در مکه، صفحه ۱۲۵ کتاب (رسی)
حضرت محمد (ص) اوقاتی از سال بهویژه ماه رمضان را در غار حرا می‌گذراند و نزول آیات سوره علق به منزله پیامبری و آغاز رسالت الهی حضرت محمد (ص) بود.

۵۵- گزینه «۴» کتاب یامع، اسلام در مکه، صفحه ۱۲۱ کتاب (رسی)
قبیله یک واحد اجتماعی و سیاسی مستقل به حساب می‌آمد و شامل تمامی افرادی می‌شد که دارای نیای مشترک بودند و با یکدیگر پیوند خونی داشتند.

۵۶- گزینه «۴» (کتاب یامع، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۰ کتاب (رسی))
(الف) قبیله‌های عرب شهر پیرب، از جمله دو قبیله بزرگ اوس و خزر از یمن به آن دیار مهاجرت کرده بودند.
(ب) پیمان عقبه دوم، بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در پیرب بود؛ زیرا شمار قابل توجهی از اعضای قبیله‌های مختلف، بهویژه اوس و خزر، در آن حضور داشتند.

۵۷- گزینه «۱» (کتاب یامع، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۲ کتاب (رسی))
ولادت امام حسن (ع)، غزوه احمد، کشتار فجیع مبلغان مسلمان در بُش معونه و رجیع مریوط به سال سوم هجرت می‌باشد.

۵۸- گزینه «۲» (کتاب یامع، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۸ کتاب (رسی))
هنگامی که رسول خدا تصمیم به محاصره یهودیان بنی نضیر گرفت عبدالله بن ابی، سرددسته منافقان، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و به آنان وعده یاری داد.

۵۹- گزینه «۱» (کتاب یامع، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۵ و ۳۷ کتاب (رسی))
(الف) پیمان نامه عمومی یا به تعییر رایج در عصر ما، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام بهشمار می‌رود.
(ب) مشرکان در غزوه احمد به موقوفیتی نسبی دست یافتند.

۶۰- گزینه «۲» (کتاب یامع، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۴۰ و ۴۱ کتاب (رسی))
(الف) خلق و خوی رسول خدا
(ب) متابع مالی و شیوه گردآوری و توزیع آنها
(پ) سپاه و مدیریت امور نظامی
(ت) تعلیم و تربیت

جغرافیا (۲)

بحث: نواحی آب و هوایی

۶۱- گزینه «۱» (سیدمحمد مدنی (ینانی، صفحه ۳۳))
تشرییم موارد نادرست:
- میزان تبخیر در بیابان‌ها زیاد است.
- بیشترین جذب و تابش انرژی خورشید مریوط به نواحی استوایی است.

۶۲- گزینه «۲» (سیدمحمد مدنی (ینانی، صفحه ۳۲))
میزان بارندگی سالانه منطقه
۴۵۰mm ← نیمه خشک
۲۵۰mm ← خشک
۱۰۰mm ← بسیار خشک (نیمه بیابانی)
کمتر از ۵۰mm ← بیابان

۶۳- گزینه «۴» (یحیی، صفحه ۲۲)
شکل گزینه «۴» درست است و محیط زندگی ما از چهار بخش تشکیل شده است:
لیتوسفر (ستگ کره)، هیدروسفر (آب کره)، اتمسفر (هواکره) و بیوسفر (زیستکره)

۴۳- گزینه «۱» (علی محمد کریمی، اسلام در مکه، صفحه ۲۵)
پیامبر اسلام ۳۵ ساله بود که در واقعه نصب حجرالاسود حضور داشت و از بیک درگیری شدید بین مردم مکه جلوگیری کرد.

۴۴- گزینه «۳» (مهدی کاردان، اسلام در مکه، صفحه ۲۹)
با رحلت ابوطالب، جسارت و آزار سران قربیش نسبت به رسول خدا (ص) بیشتر شد، آن حضرت، خود اشاره کرده است که «قریشیان مرا آزار نتوانستند کرد تا ابوطالب بمدر». آن حضرت راهی طائف شد اهالی طائف نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با احترامی و اهانت آن حضرت را از شهرشان راندند.

۴۵- گزینه «۱» (مهدی کاردان، اسلام در مکه، صفحه ۲۸)
هدف مشرکان مکه از محاصره اجتماعی و اقتصادی این بود که ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها گذازند.
بنی هاشم برای کاهش آثار مخرب این معاهده به شعب ابی طالب در اطراف مکه پناه بردند.
آنان حدود سه سال در آن جا ماندند و مشکلات و سختی‌های فراوانی را تحمل کردند.

۴۶- گزینه «۱» (سیدمحمد مدنی (ینانی، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۱))
مردم پتر بقصد داشتن به مظنو پایان دادن به تفرقه‌ها شخصی به نام عبدالله بن ابی را به ریاست برگزینند؛ اما این اتفاق هیچ وقت صورت نگرفت.

۴۷- گزینه «۳» (علی محمد کریمی، اسلام در مکه، صفحه ۲۶)
ابوکر بن ابی قحافه نخستین فرد بیرون از خواهاد رسول خدا بود که اسلام آورد و مسلمانان ابتدا در اطراف مکه و به دور از چشم مشرکان با رسول خدا نماز می‌گذارند.

۴۸- گزینه «۳» (علی محمد کریمی، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۰)
پیامبر (ص) پس از جنگ بدر، شرط آزادی هر یک از اسیران با سواد را آموختش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین کرد.

۴۹- گزینه «۲» (علی محمد کریمی، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۷)
در سال نخست هجرت، به دنبال نزول آیات جهاد، رسول خدا (ص) تصمیم به تشکیل نیروی نظامی گرفت. در اوخر همان سال مسلمانان چندین عملیات نظامی و اطلاعاتی محدود در خارج از مدینه انجام دادند. یکی از اهداف این عملیات، تهدید مسیر تجارت مشرکان مکه به شام و کسب غنیمت بود؛ زیرا آنان اموال مهاجران را تصرف و غارت کرده بودند.

۵۰- گزینه «۳» (علی محمد کریمی، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه ۳۸)
در ذی القعدة سال ششم هجرت، پیامبر به همراه جمعی از مسلمانان به مظنو انجام مراسم حج راهی مکه شدند این سفر منجر به صلح حدیبیه بین مسلمانان و مشرکان شد.

تاریخ (۲) آشنا

۵۱- گزینه «۳» (کتاب یامع، اسلام در مکه، صفحه ۲۰ و ۲۱ کتاب (رسی))
(الف) شبے‌جزیره عربستان در جنوب و جنوب غربی فلات ایران قرار دارد.
(ب) تucht قبیله‌ای، نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی‌های بی دربی در شبے‌جزیره عربستان داشت.
(ج) شجاع به کسی گفته می‌شد که در منازعات فردی و قبیله‌ای با جرئت و جسارت تمام بجنگد و نهایت بی‌رحمی را از خود نشان دهد.

۵۲- گزینه «۳» (کتاب یامع، اسلام در مکه، صفحه ۲۳ و ۲۹ کتاب (رسی))
بت پرستان، سنت ابراهیمی حج را به جای آوردند، اما آن را با عقاید، آداب و رسوم شرک آئد آمیخته بودند. با تشدید آزار مشرکان، به دنبال در گذشت حضرت ابوطالب، اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر (ص) و مسلمانان راه یافت.

۵۳- گزینه «۲» (کتاب یامع، اسلام در مکه، صفحه ۲۲ کتاب (رسی))
قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و برقاری رابطه تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت؛ اما این قدرت و نفوذ را نمی‌توان به منزله حکومتی پایدار شمرد؛ زیرا متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم نبود و ثبات لازم را نداشت.

(آزاده میرزابی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۲۳۳)

(الف) استعمار اروپایی در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی بزرگ‌ترین بردهداری تاریخ بشریت را برپا کرد.

(ب) اپرالیسم سیاسی با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

(پ) استعمار نوعی جهان‌گشایی و امپراتوری است که در قرن نوزدهم به اوج رسید.

(ت) اروپاییان در جوامع به قاره آمریکا، برای تأمین سلطه خود به نسل‌کشی دست زدند.

۷۳- گزینه «۴»

(پیروز پیشی، صفحه ۲۱)

آب و هوا، شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است. آب و هواشناسی (اقلیم‌شناسی) یکی از شاخه‌های جغرافیای طبیعی است.

۷۴- گزینه «۲»

(مهربانی، صفحه ۲۵)

یکی از مهم‌ترین جبهه‌های هوا، جبهه قطبی است که بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی در منطقه معتدل شکل می‌شود.

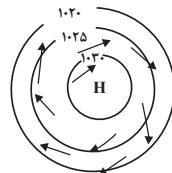
(آزاده میرزابی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۲۵)

۷۴- گزینه «۳»**۷۵- گزینه «۱»**

(مهربانی، صفحه ۲۵)

مرکز منطقه کم‌فشار با حرف (L) نمایش داده می‌شود، فشار به سمت مرکز منطقه کم می‌شود.

مرکز منطقه پرفشار با حرف (H) نمایش داده می‌شود، در تصویر زیر فشار به سمت مرکز منطقه زیاد می‌شود.

(آزاده میرزابی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۲۵)

۷۵- گزینه «۲»**۷۶- گزینه «۲»**

(الف) استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن پیشتر به وجود آمد.

(ب) جهان غرب در استعمار فرانسه، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد.

(پ) کوادتای آمریکایی - انگلیسی نوژه، نمونه شکست خود را کوادتاهای استعمار نو است.

(ت) در استعمار نو، کشورهای استعمارگر از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند.

(سید محمد مردنی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه ۲۹)

۷۶- گزینه «۲»**۷۷- گزینه «۱»**

- غلیظه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان و ... که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، مانع بروز ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی به طور کامل می‌شد.

- عقاید و ارزش‌های جهان اسلام فارغ از عملکرد سیاسی و با تلاش و کوشش عالمان مسلمان گسترش یافت.

(سید محمد مردنی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه ۳۱)

۷۷- گزینه «۱»**۷۸- گزینه «۳»**

این مطلب اشاره به تفاوت استبداد قومی و قبیله‌ای (شاھان قاجار) با استبداد استعماری دارد که در دو می‌مظاہر فرهنگ اسلامی حذف می‌شد.

(خاطمه صفری، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه ۲۸)

۷۸- گزینه «۳»**۷۹- گزینه «۱»**

تشوییح عبارت‌های نادرست:

شمال غربی شبه جزیره، تحت نفوذ و سلطه امپراتوری روم و جنوب شرقی آن تحت تأثیر و سلطه شاهنشاهی ایران بود.

در عصر نبوی، گروههای مختلف برای پذیرش اسلام از سراسر شبه جزیره به مدینه آمدند.

(خاطمه صفری، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه ۳۱)

۷۹- گزینه «۳»**۸۰- گزینه «۱»**

تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل اینکه پشتونه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از روایارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل اینکه در سیاست قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأثیر نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاہر فرهنگ اسلامی نداشت.

در استبداد استعماری دوره پهلوی، به دنبال تصویب قانونی در ۱۷ دی ۱۳۴۰ ه. ش، استفاده از چادر، روپنده و روسوی برای زنان و دختران ایرانی منع شد.

(کوثر شاه‌حسینی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۱۹)

۸۰- گزینه «۴»**۸۱- گزینه «۳»**

عبارت‌های «الف»، «ج»، «و» غلط می‌باشند.

تشوییح عبارت‌های دیگر:

«الف»: هدف این مردم خوار و مقهور کردن دیگران است.

«ج»: چنین افرادی دوست دارند بر یکاپ مردم جامعه خود نیز چیره شوند ولی از آنجا که در یک جامعه مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند. ناچارند از جیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.

«و»: گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند، برسند.

(پیروز پیشی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۲۰)

غلبیه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، اما همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نمی‌آورد.

۸۲- گزینه «۱»

(پیروز پیشی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه ۲۱)

مغلان با قدرت نظامی خود مناطق وسیعی از جهان را تصرف کردد ولی فرهنگ آن‌ها، قومی و قبیله‌ای بود و شایستگی‌های جهانی شدن را نداشت. آنان به سرعت تحت تأثیر فرهنگ‌هایی قرار گرفتند که از نظر نظامی از آنان شکست خورده بودند.

چامعه‌شناسی (۲)

فلسفه

۸۸- گزینه «۲» (ممدر عرفان هوشیاری، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۳۱)
فیثاغورس واژه کبهان را برای جهان برای اولین بار استفاده کرد و تالس عقیده داشت آب اولین عنصر و پایه و اساس سایر چیزهاست.

۸۹- گزینه «۱» (مهرشار ایمانی نسب، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۳۲)
از نظر پارمنیدس، جهان هستی دارای حقیقتی ثابت است، نه در حال حرکت و شدن، او می‌گفت در جهان واقع نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت، نیستی، هست زیرا این جمله تناقض آمیز است.

نکته مهم درسی:
پارمنیدس معتقد است که ما با یک واقعیت ثابت و بدون تغییر مواجه هستیم که البته از طریق حواس نمی‌توان به این واقعیت رسید، بلکه از طریق عقل می‌توان به آن رسید.
تشوییح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۲»: از نظر پارمنیدس، نیستی در جهان هستی راه ندارد.
گزینه «۳»: از نظر پارمنیدس، هستی ثابت و بدون تغییر است.
گزینه «۴»: از نظر پارمنیدس، واقعیت جاودانه و فناپذیر و بدون تغییر است.

۹۰- گزینه «۳» (سید محمد مهدی طباطبایی، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۳۲ و ۱۳۳)
از نظر پارمنیدس، با عقل و استدلال‌های عقلاتی می‌توان به لایه باطنی و حقیقی هستی رسید.

(وان‌شناش)**محبّه: روان‌شناسی رشد**

۹۱- گزینه «۳» (ازاده میرزا، صفحه ۳۶ و ۳۷)
الف) وزن نوزاد پس از پایان سال اول سه برابر می‌شود.
ب) کودکان در ابتدای قادر به انجام حرکات درشتی مانند بالا رفتن از پله‌ها هستند.
سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند.
پ) ابتدایی ترین و شاخص ترین جنبه رشد در دوره کودکی، رشد جسمانی - حرکتی است.

۹۲- گزینه «۳» (ازاده میرزا، صفحه ۵۱ و ۵۲)
رشد اخلاقی اشاره به همان قوانین و مقررات اجتماعی دارد که تعیین می‌کند انسان‌ها در ارتباط با دیگران جگوه بخورد کنند و رشد درک اخلاقی همان انجام عمل اخلاقی است.

۹۳- گزینه «۱» (ریانه فراپوشی، صفحه ۱۳۷)
ابزار خشم ← هیجانی
رشد ماهیجه‌ها و رشد ابعاد بدن ← جسمانی
فکر کردن ← شناختی
رعایت عدالت، رعایت حق دیگران و رعایت قوانین ← اخلاقی

۹۴- گزینه «۴» (ریانه فراپوشی، صفحه ۱۳۶)
دو قلوهای همسان دارای ویژگی‌های وداشی یکسان هستند: زیرا هر دو از یک تخمک به وجود آمدند.

۹۵- گزینه «۳» (ریانه فراپوشی، صفحه ۱۳۲)
بسیاری از توأم‌ندهای جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.

۹۶- گزینه «۳» (تینا هوازدراه، صفحه ۱۳۵)
با توجه به مثال متن، پویا که می‌خواهد به بازی‌های موایی پردازد، در سن ۴ با ۵ سالگی قرار دارد و خواهر او که عالم ترس از غربیه را نشان می‌دهد، در سن ۸ ماهگی قرار دارد.

۹۷- گزینه «۳» (تینا هوازدراه، صفحه ۱۳۶)
جوانی در دوره بزرگسالی قرار دارد و بازه سنی ۲۰ تا ۴۰ سالگی را در برمی‌گیرد.

۹۸- گزینه «۲» (فاطمه احمدی مقدم، صفحه ۱۳۹)
بیت اول «برین بد» اشاره به عامل محیطی و بیت دوم، مصراع اول، اشاره به عامل وراثت دارد.

۹۹- گزینه «۳» (فاطمه احمدی مقدم، صفحه ۱۳۷)
روان‌شناسی رشد، شاخه‌ای از علم روان‌شناسی است که تلاش می‌کند تغییراتی را که در طول زندگی، از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ، در آدمی رخ می‌دهد را مطالعه کند.

۱۰۰- گزینه «۳» (فاطمه احمدی مقدم، صفحه ۱۳۸)
در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است را درستش با پختگی می‌گویند.

۸۱- گزینه «۲» (مهرشار ایمانی نسب، فلسفه و زندگی، صفحه ۱۲۱)
باورهایی که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف دارند. به عبارت دیگر، این باورها هستند که به ما می‌گویند چه چیزی را هدف زندگی قرار دهیم و از چه چیزی دوری کنیم. لذا می‌توان گفت فلسفه هر کس معنا دهنده به زندگی است.

نکته مهم درسی:

باورها، فلسفه ما را می‌سازند و در انتخاب اهداف نقش دارند.

تشوییح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: این گزینه با عبارت مذکور در صورت سوال ارتباطی ندارد.

گزینه «۳»: این گزینه بیانگر دلیل مناسب برای عبارت صورت سوال نیست.

گزینه «۴»: این گزینه نیز عبارت صورت سوال را به درستی تکمیل نمی‌کند.

۸۲- گزینه «۲» (پرکل رحیم، فلسفه و زندگی، صفحه ۱۲۲)
هر یک از ما باورهایی درباره جهان، انسان، مرگ ... داریم. شاید دلایل برخی از این باورها را بدانیم و برخی هم دلایل مناسب برایش باشیم و صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم.

۸۳- گزینه «۴» (این باورها هستند که به ما می‌گویند چه چیزی را هدف زندگی قرار دهیم و از چه چیزی گریزان و روی گردان باشیم.)
پرسی عبارات تاریخی:

گزینه «۱»: باورهای ما، فلسفه زندگی ما را می‌سازند و نه بالعکس.

گزینه «۲»: از آنجایی که فلسفه‌های زندگی نشأت گرفته از باورهای زندگی هستند و ممکن است باورهای ما گاهی با دیگران مشترک باشد، پس ممکن است فلسفه‌های زندگی مشترکی نیز وجود داشته باشد.

گزینه «۳»: این باورها که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف ما دارند.

۸۴- گزینه «۱» (پرکل رحیم، فلسفه و زندگی، صفحه ۱۲۲ تا ۱۲۳)
سه و پنجمی (۱) دوری از مغالطه‌ها، (۲) استقبال در اندیشه و (۳) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی، ویژگی‌های یک فیلسوف واقعی هستند. پس هر کس بتواند به وسیله افزایش قدرت تفکر به آن‌ها دست یابد، می‌تواند تفکر فلسفی داشته باشد. **پرسی عبارات تاریخی:**

(۲) فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد. او تابع برهان و استدلال

(۳) فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد. او تابع افراد و اشخاص.

(۴) این تمثیل، مثالی برای استقلال در اندیشه و رهایی از عادات غیرمنطقی است.

۸۵- گزینه «۴» (سید محمد مهدی طباطبایی، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۳۲)
جمله صورت سوال، مربوط به هرaklıتیوس است و قدمت این جمله مربوط به ۵۰۰ سال پیش از میلاد مسیح است.
هرaklıتیوس وجود ندارد. «تفییر و تحول دائمی جهان»

۸۶- گزینه «۴» (سید محمد مهدی طباطبایی، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۳۱ و ۱۳۲)
تشوییح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: در این تهدن‌های باستانی هم فلسفه و هم حکمت رواج داشته است.

گزینه «۲»: گاتانها، سروده‌های زرتشت است نه متون هندو.

گزینه «۳»: فیثاغورس این واژه را به معنای امروزی برای اولین بار به کار برد.

۸۷- گزینه «۱» (مهرشار ایمانی نسب، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۱۲۹)
اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد و ما تنها می‌توانیم براساس آثار باقی‌مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم.
تشوییح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ما نمی‌توانیم گزارشی دقیق و مفصل از اندیشه‌های فلسفی به دست آوریم.

گزینه «۳»: آغاز زمانی فلسفه مثل سایر دانش‌ها قابل تعیین نیست.

گزینه «۴»: آغاز مکانی فلسفه مانند سایر دانش‌ها قابل تعیین نیست.